

LIBRARY
Research Centre for Islamic
History, Art and Culture
ISTANBUL

Belgelerle
YILDIZ SARAYI
Rehberi

YIL: 1 SAYI: 2

(Üç ayda bir çıkar)

1.4.1982

Başbakan Bülend Ulusu'nun Yıldız Sarayı'nı ziyareti

İSLAM TARİH SANAT
ve KÜLTÜRÜ ARAŞTIRMA
MERKEZİ - İSTANBUL

COLLECTION OF

PROF. DR. İSMET PAŞA

PADIŞAHIN KURMAY HEYETİ

1—RIZA PAŞA (Veli Rıza)

Ferik (Korgeneral)

1838'de İstanbul'da Tophane'de doğdu. 1859'da Harp Okulundan Kurmay Yüzbaşı çıktı. Bu tarih Kırım göçmenlerinin Türkiye'ye gelmelerine rastladığından, kendisi İskânı Muhacirin Komisyonu emrinde Köstence'de görevlendirildi.

Dönüşünde Kolağalık ile 6 ncı Ordu Kurmay Başkanlığı emrine atanmışa da, o sıralarda değiştirilen askeri üniformanın padişaha gösterilmesi için yeni üniforma Rıza Bey'e giydirilerek huzura çıkarıldı. Burada Padişahın dikkatini çekti ve Harp Yaveri olarak saraya alındı. Bu görevinde Binbaşı ve Yarbaylığa yükseldi.

1865'de İstanbul'a gelen Mısır Hidiv'inin mihmandarlığında görevlendirildi, sonra 4 üncü Ordu Kurmay Başkanlığı ile Erzincan'a gönderildi. İki yıl sonra izinle İstanbul'a geldiğinde Albaylığa yükseltilecek tekrar Harp Yaverliğine atandı. Daha sonra Tophane'deki eski ve kullanılmayan malzemenin satışı için İngiltere'ye gönderildi. Ayrıca, Martin tüfekleriyle birçok silâhların satın alınmasını sağladı. Üç yıl sonra İstanbul'a dönüşünde ağır bir hastalıktan dolayı askerlikten çıkarıldı. Hastalığı geçince Nafia Nezareti (Bayın-

Edip ÖZKALE

dırlık Bakanlığı) Meclisi üyeliğinde görevlendirildi.

1876 yılında II. Abdülhamit Padişah olunca, Rıza Beyin rütbesi geri verilerek İškodra Tümeni Kurmay Başkanlığına atandı. Karadağ muharebesinde yararlığı görülerek Mirliyalığa (Tuğg.) yükseltildi. Muharebeden sonra İškodra ve Karadağ Tahdidi Hudut Komiserliği görevini yaparak İstanbul'a döndü.

Mecidiye Camiinde yapılan bir Cuma Selâmlığında Padişahın iltifatını kazandı, fahri yaverlikle birlikte o sırada yeni kurulan Teftiş Askeri Komisyonu Ali'sinin (Yüksek Askeri Teftiş Kurulunun) ilk üyeliğine getirildi. Bir aralık merhum Hüseyin Hüsnü Paşanın Harbiye Nezaretine bir iki ay süreyle vekâlet etti. Bir süre sonra İškodra Tümeni fevkalade Komutanlığına atandı, bu görevde iken Ferikliğe yükseldi. Dönüşünde, Yunanistan Tahdidi Hudut (Sınır Tesbiti) İkinci Komiserliğinde, Tophane Nafia (Bayındırlık) Komisyonunda ve iki defa da yabancı konukların Suriye gezilerinde mihmandarlık görevinde bulundu.

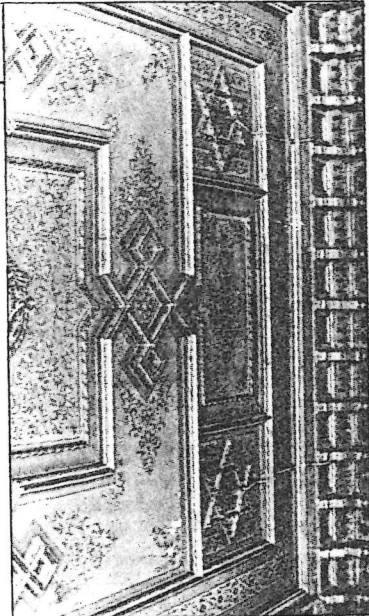
1883 yılında Anadolu Tahkimi Hudut Komisyonu İkinci Başkanlığına getirildi, bir buçuk yıl Anadoluyu baştan başa dolaşarak birçok yerleri askeri ve siyasi bakımdan inceledi.

Bu görevden dönüşte Padişahın ikinci yaveri oldu. Ve özel görevle Almanya'ya gönderildi.

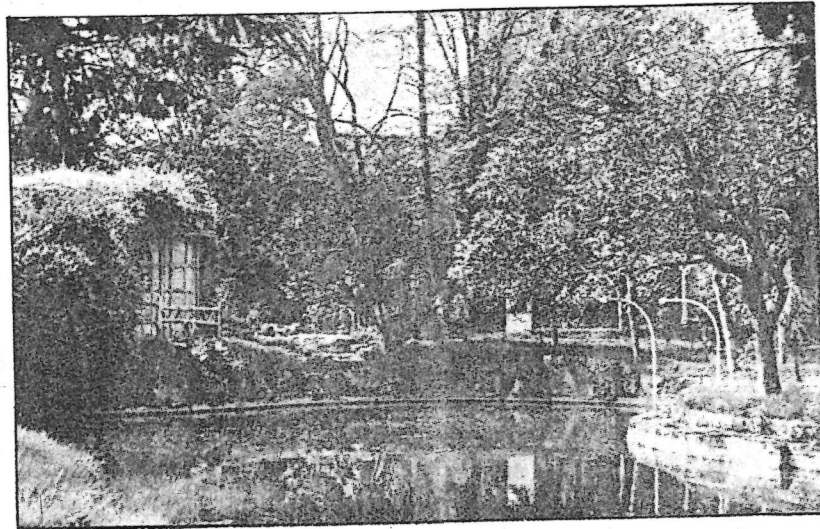

Ferik RIZA PAŞA

1885'de Mabeyni Hümayunda kurulan Erkânıharbiye (Kurmay) Dairesinin Ferikliğine atandı ve ölünceye kadar bu görevde kaldı. 20 Mart 1881'de Kabataş'daki konağında ölen Rıza Paşa, Divanyolunda Sultan Mehmet Türbesi bahçesine gömüldü. "Zamanımızda Usulü Harp" adında bir eseri vardır. Altın ve gümüş imtiyaz, murassa Mecidi ve Osmanî nişanlarıyla Yabancı ülkelerin nişanlarını almıştır.

Çit Kasrı tavan görünüşü

Yıldız Sarayı bahçesinin görünüşü

2—ŞAKİR PAŞA (Mehmet Şakir)

Müşir (Mareşal)

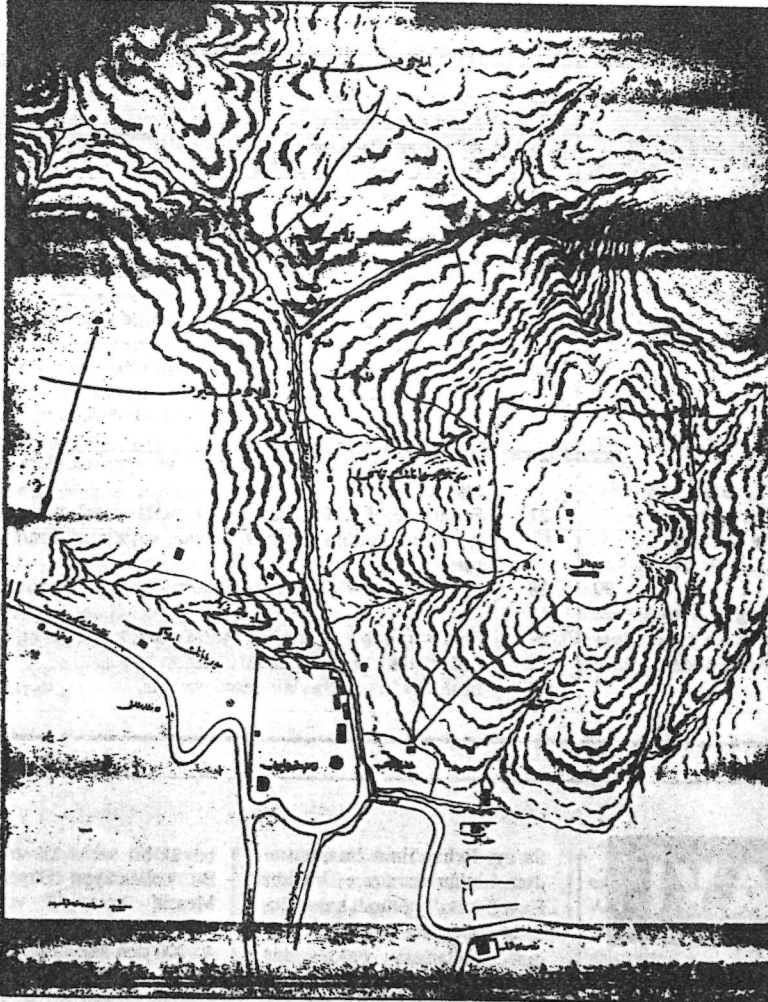
Maiyeti Seniye Erkânı Harbiyesi Müşiri Şakir Paşa, 1847 de Arapkir'de doğdu. Esnaftan Mehmet Efendinin oğludur. Büyük kardeşi, Kıbrıslı Mehmet Paşa (1813-1865) nın kethüdası olması nedeniyle uzun süre Kıbrıslı Dairesinde bulundu ve okula bu sebeple kaydedildi. 10 Aralık 1968 de Harp Okulundan Kurmay Yüzbaşı çıktı ve Şumnu'daki 2. Ordu emrinde görevlendirildi. 1871 de Kolağalığa yükseldi. Öğrenimini tamamlamak üzere 1872'de Paris'e gönderildi. Fransız ordusunun Piyade, süvari ve topçu sınıflarında bir yıl bulunarak, ayrıca atış okulu da bitirerek Paris Ateşemiliterliğine atandı. 1877'de Askeri Tarih ve haritacılığın Taksimi Arazi (Geodezi) dalı öğret-

menliğiyle İstanbul'a döndü. 1878 de Binbaşılığa yükseltilerek Rumeli'ye gönderildi. Taşkesen muharebesinde Yarbay oldu. Rus Muharebesinde Şakir ve Süleyman Paşaların naiyetinde bulundu ve 1880'de Albaylığa yükseldi. Aynı yıl Doğu Rumeli Tahdidi Hudut Komiserliğinde ve Beyker Paşa refakatinde Anadolunun incelenmesinde görevlendirildi. 1881'de Ege adalarının devren teslimi görevinde, 1882'de Anadolu Tahkimi Hudut Komisyonunda, 1884'de Türkiye-Sırbistan ve Türkiye-Bulgaristan demiryolunun kesişme noktasının tespitinde bulundu ve 1885'de Mirlivalığa (Tuğg.) yükseldi. Aynı yıl içinde Prens Aleksandr'a Doğu Rumeli Valiliği fermanının ulaştırılmasında, Kırcaali Hududunun tahdidinde, 1888'de Maiyeti Seniye Erkânı Harbiyesinde görevlendirildi. Ve 1889 da Ferikliğe yükseldi.

Maiyeti Seniye Erkânı Harbiyesi Başkanı Veli Rıza Paşanın hastalığı üzerine, bu teşekkülü vekâleten yürüttü, Rıza Paşanın 1891 de ölümüyle Yaveri Saniliğe (Padişahın ikinci Yaverliğine), Maiyeti Seniye Erkânı Harbiyesi Başkanlığına,

Müşir ŞAKİR PAŞA

Şakir Paşa tarafından yapılan 1/2000 M. ölçekli NİŞANTAŞI VE CİVARI HARİTASIDIR. Aka 65X75 m. ebatında olup yaklaşık olarak 1891 yılında yapılmıştır. (İ.Ü.Kitaplığı No.93415)

Map of Nişantaşı and its environs commissioned by Şakir Paşa (Scale:1:2000)

Mavzer tüfek ve fişek Komisyonu Başkanlığına ve Teftişi Askeri Komisyonu Âlisi üyeliğine atandırdı.

10 Mart 1896 tarihinde Müşirliğe yükseldi, sözü edilen görevleri ölünceye kadar yürüttü.

Padişah II. Abdülhamid, kendisini bir iki defa özel görevle Alman İmparatoru II. Wilhelm'in nezdine gönderdiği gibi, Alman ordularının büyük tatbikatlarında da bulundu. II. Wilhelm'in İstanbul'u ziyaretlerinde, İmparatorun karşılama-sında görevlendirildi. Kudüs gezilerinde de refakatlerinde bulundu. Ayrıca Avusturya-Macaristan İmparatoru Fransuva Jozef'e armağan edilen "Hanedanı Âli Osman Nişanının" teslimi için Viyana'ya gönderildi.

Ülkemizde yapılmış birçok yollar, demiryolları, köprüler ve benzeri önemli bayındırlık işlerini çoğunun yapımında kendisinin teknik bilgisinden yararlandığı gibi, doğrudan doğruya haritacılık hizmetlerinde de çalışarak Türk haritacılığına büyük katkıda bulundu.

Şakir Paşa, murassa İftihar, murassa Osmanî, murassa Mecidi nişanlarıyla; altın ve gümüş İmtiyaz, altın Liyakat madalyalarıyla taltif edilmiş, ayrıca yabancı ülkelerden de kendisine birçok nişanlar verilmiştir.

Çanakkale ve Millî Mücadele Komutanlarından merhûm Orgeneral Cevat Çobanlı (1871-13 Mart 1938), Şakir Paşanın oğludur. Cevat Paşa da uzun yıllar babası ile birlikte Maiyeti Seniye Erkânı Harbiyesinde görev yapmıştır.

Şakir Paşa, 2 Ocak 1905 günü İstanbul Nişantaşındaki Konağında öldü. Fatih Camii bahçesine gömüldü.

(Devamı var)

PROOF COPY

File No.

10367

Class. No.

C021